

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
Nakhon Pathom Rajabhat University

บทที่ 3

มุมมอง ขนาดภาพ การเคลื่อนกล้อง
และการจัดองค์ประกอบในภาพ

มุมมอง ขนาดภาพ และการเคลื่อนไหว

การใช้กล้องโทรทัศน์บันทึกภาพเพื่อให้ได้ภาพเคลื่อนไหวนั้น ไม่ได้เป็นเรื่องยุ่งยาก แต่การที่จะทำให้ภาพเคลื่อนไหวเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพที่ต้องการ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ นับว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากพอสมควร ภาพทุกช่วงที่ปรากฏบนจอนอกจากจะสื่อความหมายให้เข้าใจ สร้างบรรยากาศให้เกิดอารมณ์จินตนาการ และช่วยดึงดูดให้ผู้ชมคล้อยตาม สนใจอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการถ่ายภาพเคลื่อนไหวโดยวิธีใดก็ตาม จะต้องคำนึงถึงมุมมอง ขนาดภาพ และการเคลื่อนไหว

ขนาดภาพ

ขนาดภาพจัดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากในงาน โทรทัศน์ เพราะภาพสามารถถ่ายทอดความรู้สึกและบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้กับผู้ชม และได้เข้าใจถึงเนื้อหาที่น่าสนใจ ขนาดภาพจึงเป็นตัวกำหนดสิ่งที่ต้องการนำเสนอจากผู้ผลิตรายการ ขนาดภาพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมากที่จะต้องเรียนรู้พอ ๆ กับเรื่องอื่นในงาน โทรทัศน์ ขนาดภาพแบ่งออกได้ 5 ประเภท

1. ภาพไกลมาก (Extreme Long Shot หรือ ELS)

ภาพที่ได้จะเป็นภาพมุมกว้าง ผู้ชมสามารถมองเห็นองค์ประกอบของฉากได้ทั้งหมด ซึ่งภาพลักษณะนี้จะใช้เป็นภาพแนะนำสถานที่ จะสร้างความรู้สึกอลังการ ยิ่งใหญ่ แสดงออกความน่าเกรงขาม

Extreme Long Shot หรือ ELS

2. ภาพไกล (Long Shot หรือ LS)

ภาพที่ได้จะเป็นภาพมุมกว้าง สิ่งที่ถ่ายจะอยู่ในกรอบภาพพอดี สามารถเห็นบุคลิกท่ากิริยาการแสดง การเคลื่อนไหว ตำแหน่งที่อยู่ในการแสดงหรือในฉาก

(Long Shot หรือ LS)

3. ภาพปานกลาง (Medium Shot หรือ MS)

ขนาดภาพลักษณะนี้ถ้าเป็นภาพบุคคล ผู้ชมจะได้เห็นตั้งแต่เอวของนักแสดงขึ้นไปจนถึงศีรษะ ขนาดภาพแบบนี้ผู้ชมสามารถเห็นการเคลื่อนไหวของนักแสดง

Medium Shot หรือ MS

4. ภาพใกล้ (Close-Up หรือ CU)

ขนาดภาพลักษณะนี้ผู้ชมจะมองเห็นนักแสดงตั้งแต่ไหล่ขึ้นไปเป็นขนาดภาพที่ผู้ชมสามารถเข้าถึงอารมณ์ของนักแสดงได้มากที่สุด

Close-Up หรือ CU

5. ภาพใกล้มาก (Extreme Close-Up Shot หรือ ECU)

เป็นภาพที่ถ่ายในระยะใกล้มาก ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเน้นสิ่งที่ถ่าย เพื่อให้ผู้ชมเห็นรายละเอียดของวัตถุ ถ้าถ่ายใบหน้านักแสดงก็เพื่อเป็นการเน้นอารมณ์ของนักแสดง

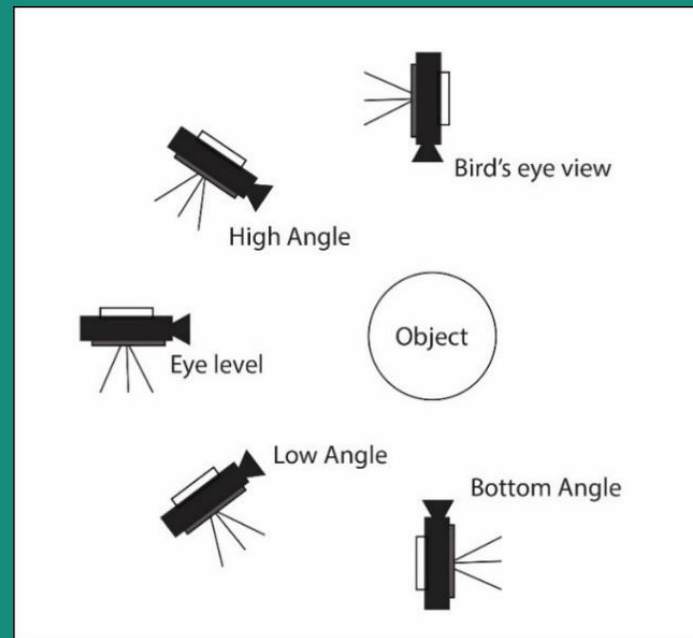

Extreme Close-Up Shot หรือ ECU

มุมกล้อง (Camera Angle)

ภาพถ่ายมุมกล้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างระดับการตั้งกล้องวิดีโอกับวัตถุที่ถ่าย การเลือกใช้มุมกล้องในระดับต่าง ๆ จะทำให้เกิดผลด้านภาพที่แตกต่างกันไป รวมถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมที่จะแตกต่างกันออกไปด้วย หากจะแบ่งมุมกล้องในระดับต่าง ๆ สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. มุมกล้องระดับสายตานก (Bird's Eye View)

เป็นภาพที่ถ่ายในระดับเหนือศีรษะหรือเหนือวัตถุทำมุมตั้งฉากเป็นแนวตั้ง 90 องศา ภาพที่ถูกบันทึกจะเหมือนกับภาพที่นกมองลงมาเห็นสิ่งต่างที่อยู่เบื้องล่าง

Bird's Eye View

2. มุมกล้องระดับสูง (Hight Angle)

ตำแหน่งของกล้องมุมนี้จะอยู่สูงกว่าสิ่งที่ถ่าย เหยยกล้องลงประมาณ 45 องศา สิ่งที่ถูกถ่ายด้วยกล้องระดับนี้ มักจะทำให้ผู้ชมรู้สึกว่สิ่งที่ถ่ายนั้นถูกลดคุณค่า ต่ำต้อย ไม่น่าเกรงขาม

Hight Angle

3. มุมกล้องระดับสายตา (Eye Level)

มุมกล้องในระดับนี้เป็นมุมกล้องในระดับสายตาคน ซึ่งเป็นลักษณะใกล้เคียงกับการมองเห็นของมนุษย์ รายละเอียดของภาพในระดับนี้จะสามารถมองเห็นได้แต่ด้านหน้าเท่านั้น

Eye Level

4. มุมกล้องระดับต่ำ (Low Angle)

เป็นภาพที่ถ่ายในระดับที่ต่ำกว่าวัตถุที่ถ่าย จะเงยกล้องขึ้นประมาณ 70 องศา เวลาถ่ายภาพต้องเงยกล้องขึ้น ภาพมุมต่ำนี้ก็มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้ชมได้ ซึ่งจะทำให้ผู้ชมรู้สึกกว่าวัตถุที่ถ่ายนั้นมีอำนาจ น่ากลัว มีค่า น่าเกรงขาม มีความยิ่งใหญ่

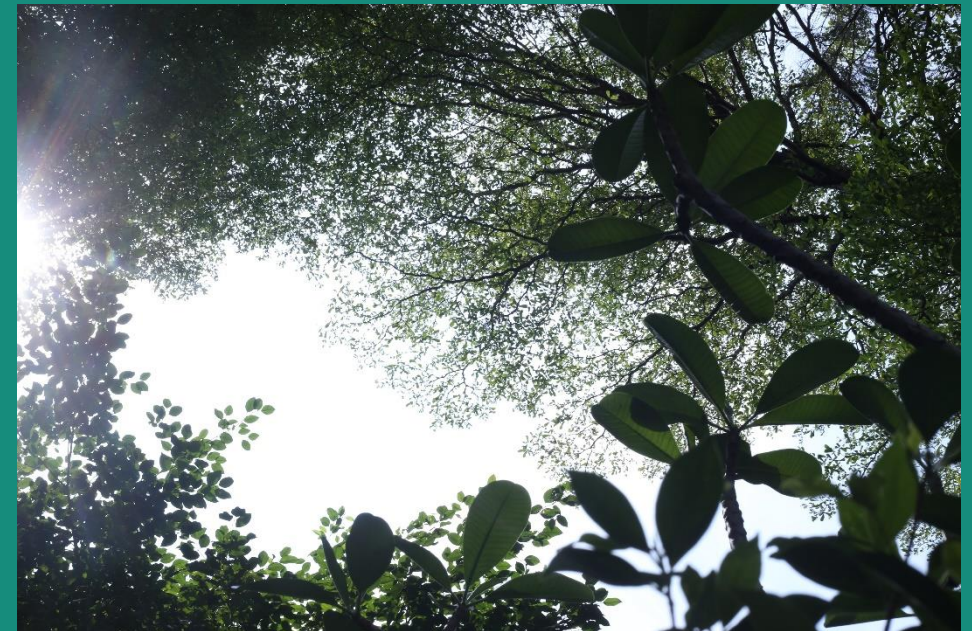

Low Angle

5. มุมสายตาทนอน (Worm's-Eye View)

เป็นภาพที่ตรงข้ามกับมุมสายตานก (Bird's-Eye View) กล้องเงยตั้งฉาก 90 องศากับวัตถุ มองเห็นพื้นหลังเป็นเพดานหรือท้องฟ้า เป็นมุมที่แปลกนอกเหนือจากที่มนุษย์จะเห็นในชีวิตประจำวัน

Worm's-Eye View

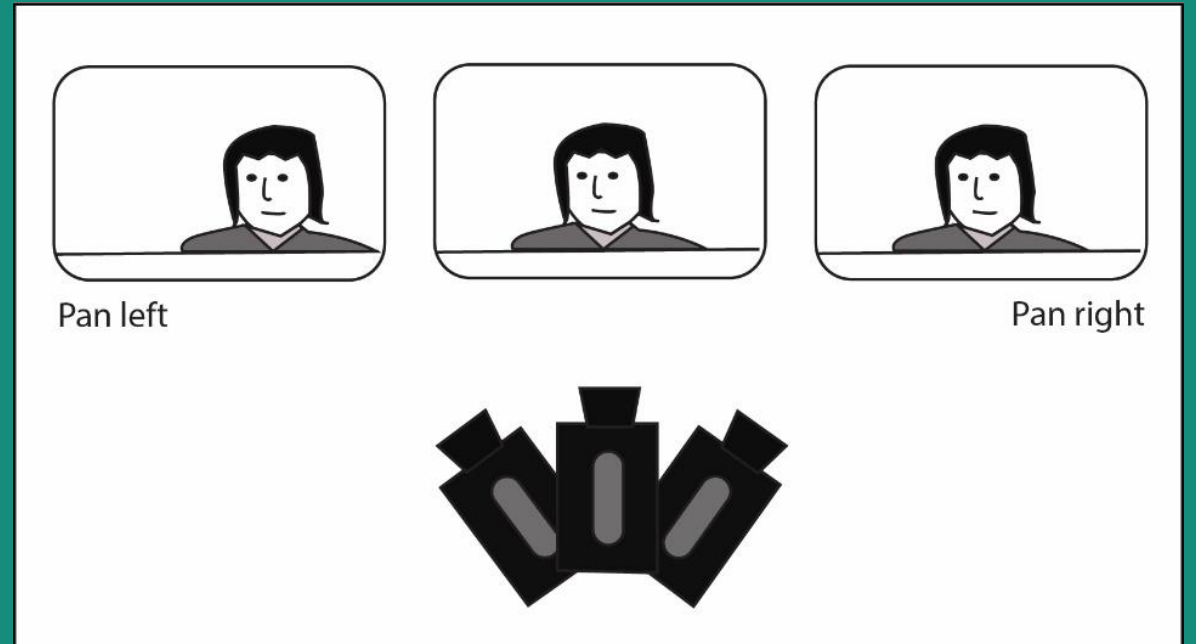
การเคลื่อนกล้อง

การกำหนดการเคลื่อนไหวที่เกิดจากการทำงานของกล้องถ่ายโทรทัศน์ นับได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของกล้องไปพร้อมกับการบันทึกภาพ และจะมีผลทำให้ภาพเปลี่ยนแปลงลักษณะภาพ รูปแบบ และเนื้อหาของการนำเสนอภาพ การเคลื่อนไหวกล้องมีหลักการพื้นฐานที่นำมาใช้ในการถ่ายภาพ 4 ประการ คือ

การแพน

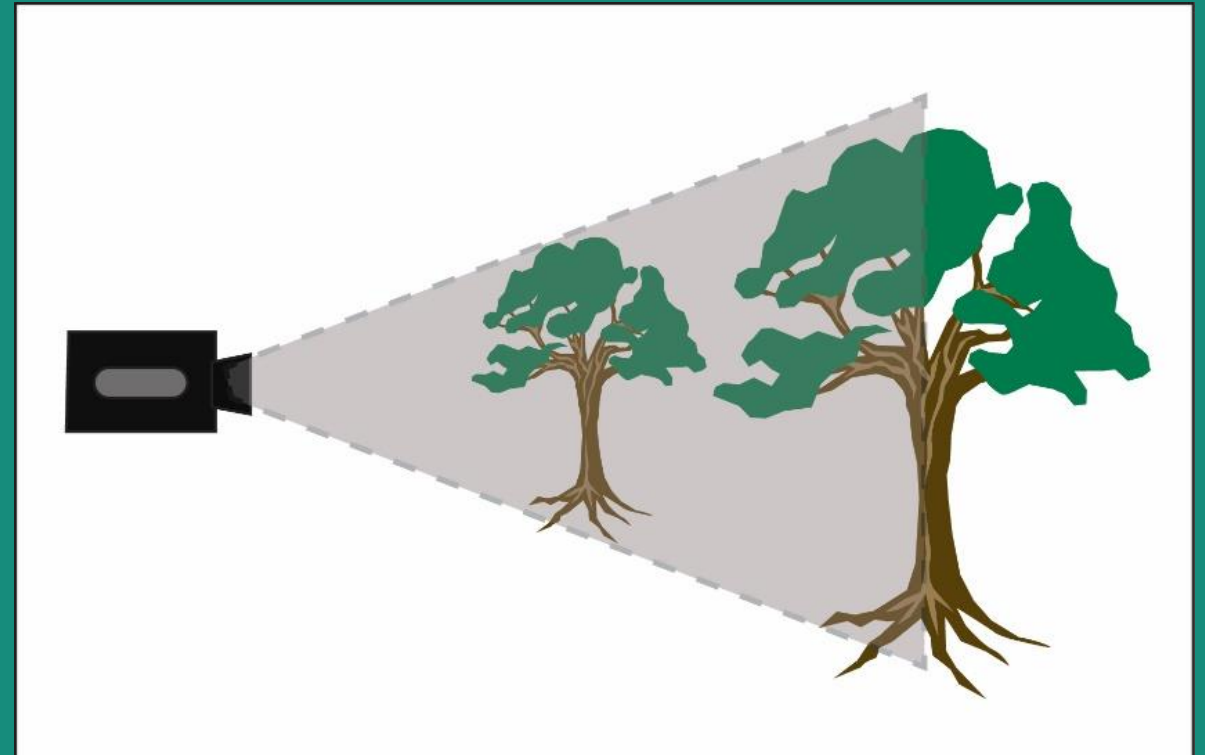
การแพนเป็นวิธีการเคลื่อนที่กล้องถ่ายในลักษณะการถ่ายกล้องเคลื่อนที่ไปในแนวนอนหรือแนวราบ (Horizontal) อาจเริ่มจากซ้ายไปขวา หรือจากขวาไปซ้ายก็ได้

การซูม

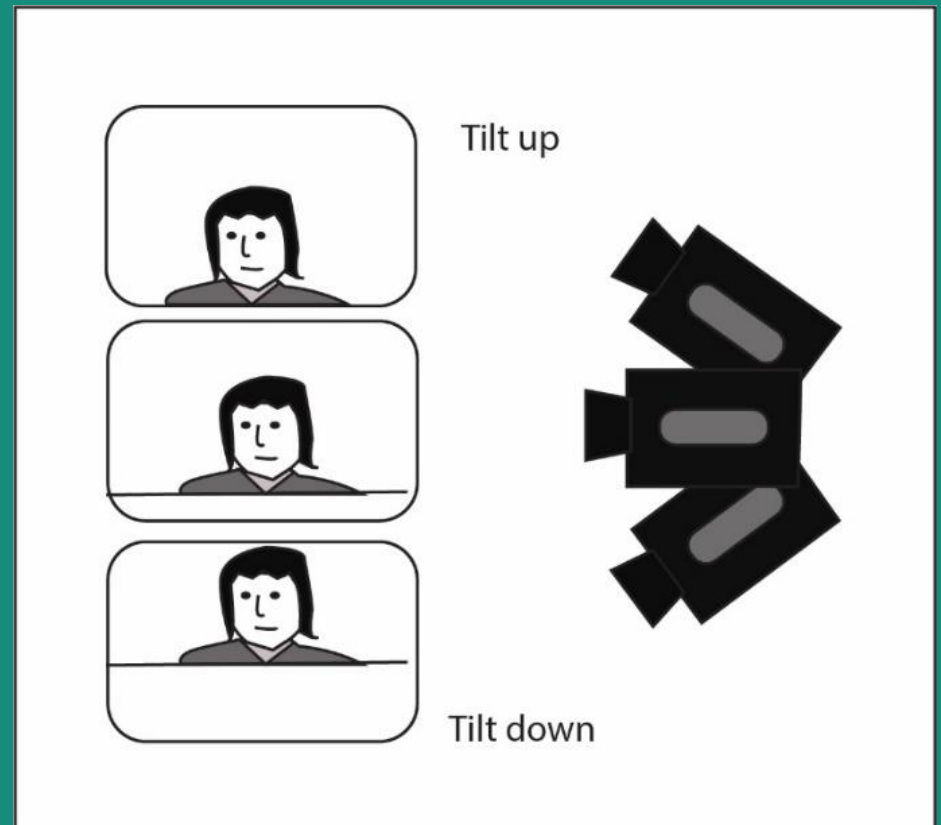
การซูมสามารถเปลี่ยนขนาดของภาพ ขณะกำลังบันทึกภาพโดยไม่ต้องเคลื่อนไหวกล้อง ลักษณะการเปลี่ยนขนาดภาพถ้าเปลี่ยนจากภาพขนาดมุมกว้างมาเป็นมุมแคบจะเรียกว่า Zoon in ถ้าตรงข้ามกันจะเรียกว่า Zoom out

การทิลท์ (Tilting)

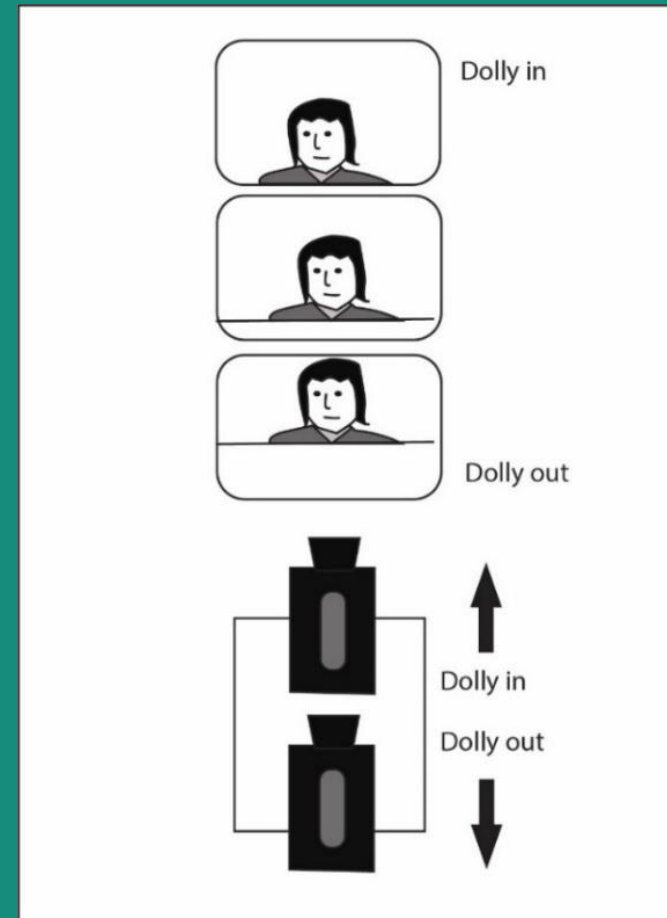
การทิลท์เป็นการเคลื่อนไหวกล้องอีกลักษณะหนึ่ง เช่นเดียวกับกับการแพน แต่เป็นการเคลื่อนไหวกล้องในแนวตั้ง วิธีการถ่ายภาพในแบบการทิลท์กล้องถ่ายยังคงรักษาระดับตำแหน่งความสูง ตำแหน่งที่จะเปลี่ยนแปลงไปก็แต่เพียงมุมการบันทึกภาพเท่านั้น

การดอลลี่ (Dollying)

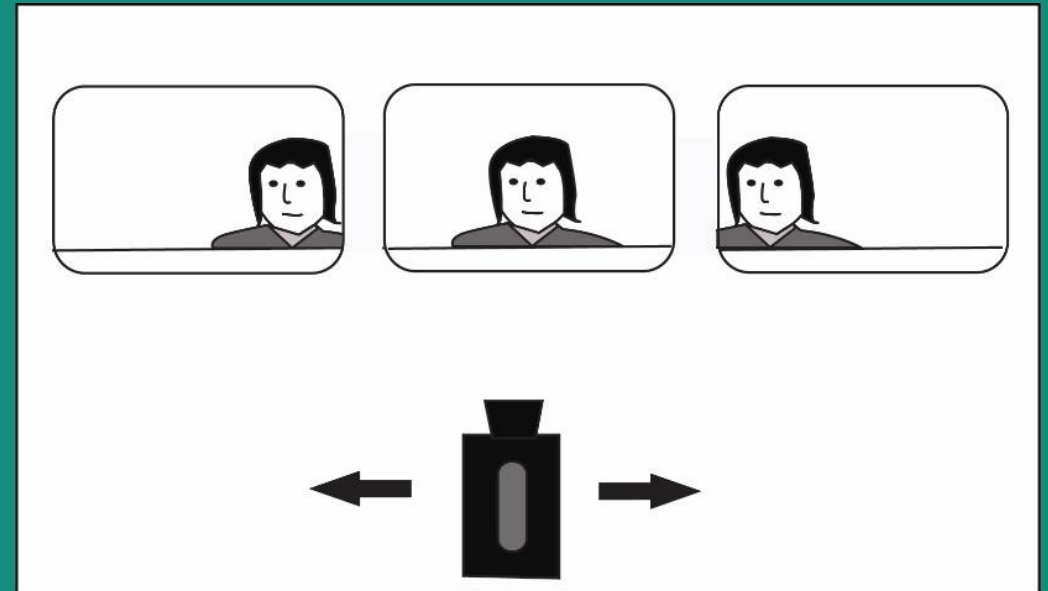
การดอลลี่ เป็นวิธีการเคลื่อนไหวกล้องในรูปแบบการตั้งอยู่บนพาหนะที่มีล้อซึ่งเคลื่อนไปมาบนพื้น ดอลลี่จะมีลักษณะการเคลื่อนกล้องเข้าหาสิ่งที่ถ่าย เรียกว่า ดอลลี่อิน (Dolly in) และถ้าย้ายเคลื่อนกล้องถอยห่างจากสิ่งที่ถ่าย เรียกว่า Dolly out

การทริกต์ (Trucking or Tracking)

การทริกต์เป็นการเคลื่อนไหวของกล้องในลักษณะ
และวิธีการเคลื่อนไหวในรูปแบบคล้ายกับดอลลี่ แตกต่างกันใน
ในเรื่องของการกำหนดทิศทางเท่านั้น ทิศทางของการทริกต์
จะใช้การเคลื่อนกล้องในแนวทางข้างเคียงสิ่งที่ถ่าย

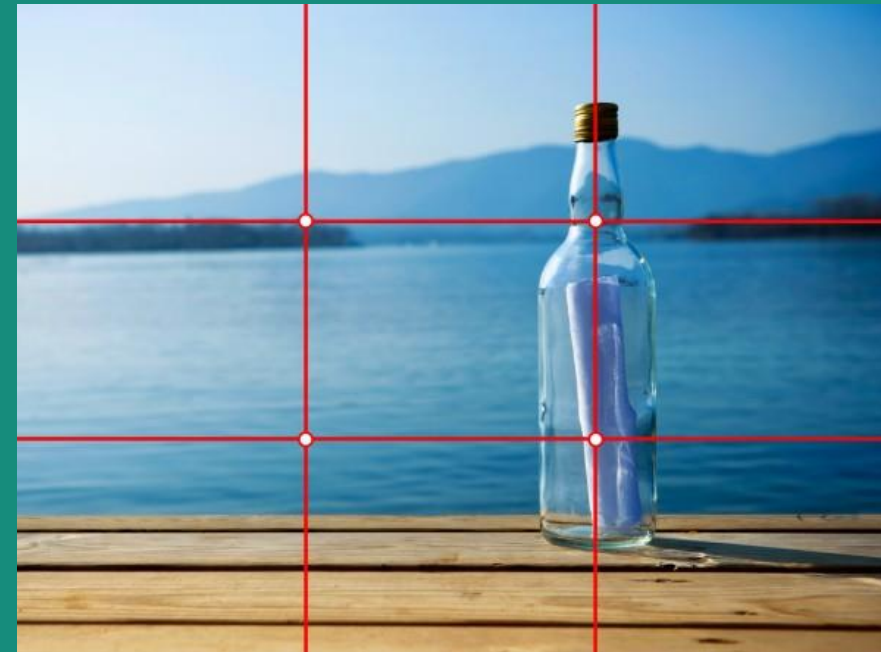
การจัดองค์ประกอบภาพ (Composiitioning)

การจัดองค์ประกอบภาพคือ การจัดองค์ประกอบของภาพที่มีวัตถุอยู่ร่วมกัน ภาพนั้นต้องสื่อความหมาย สวยงามทางสุนทรียศาสตร์ และมีคุณค่า เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคล้อยตามอารมณ์ที่แสดงออกมาในภาพนั้น การจัดองค์ประกอบภาพเคลื่อนไหวมีด้วยกันหลายวิธี

กฎสามส่วน (Rule of Thirds)

การจัดองค์ประกอบภาพให้ดูดี อีกวิธีหนึ่งก็คือการเลือกวางตำแหน่งจุดสนใจของภาพ ภาพถูกแบ่งออกมาได้ 9 ช่อง จุดที่เส้นแบ่งตัดกันจะมีอยู่ 4 จุดด้วยกัน จุดใดจุดหนึ่งของจุดทั้งสี่ ถือเป็นตำแหน่งสำหรับวางเด่นที่สุดของภาพ

ความสมดุลของภาพ (Balancing Elements)

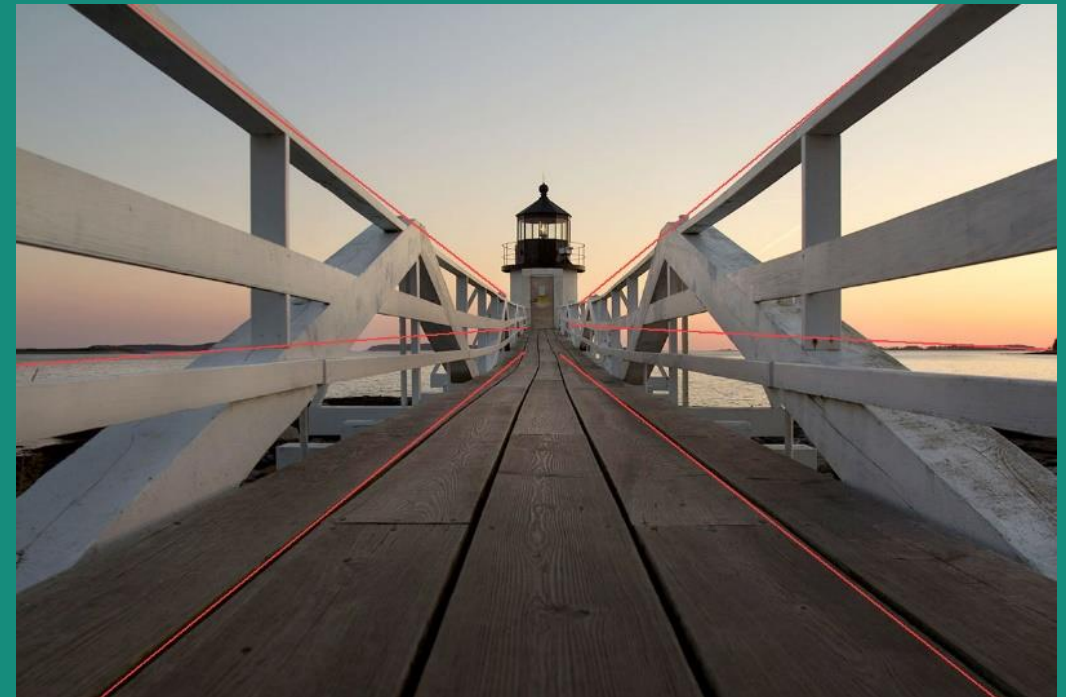
ในการจัดวางจุดสนใจเพียงไปด้านใดด้านหนึ่งของภาพตามกฎสามส่วนนั้น ทำให้น้ำหนักของภาพหนักไปทางด้านนั้น ส่วนอีกด้านหนึ่งจะดูโล่ง จึงควรรหาจุดสนใจรอง ๆ ไว้อีกด้านหนึ่งเป็นการถ่วงน้ำหนักให้ภาพดูสมดุลขึ้น

เส้นนำสายตา (leading Line)

โดยธรรมชาตินั้น เมื่อเรามองไปยังภาพ ตาของคนเราจะเคลื่อนไปตามเส้นสายต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพ ดังนั้น เราสามารถที่จะจัดองค์ประกอบของภาพให้มีเส้นสาย และให้ผู้ชมเคลื่อนสายตาไปตามเส้นสายนั้น

ฉากหลัง (Background)

ภาพบางภาพที่น่าจะดูดี แต่พบว่าจุดสนใจกลับโดนกลืน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะฉากหลังดูวุ่นวายแย่งความสนใจจากจุดสนใจหลัก ดังนั้นในการถ่ายภาพให้หามุมกล้องที่ฉากหลังดูค่อนข้างเรียบ ไม่มีอะไรรบกวนสายตา

ความลึก (Depth)

แม้ว่าภาพถ่ายจะเป็นภาพสองมิติ เราสามารถ
ถ่ายทอดให้ภาพดูมีความลึกเพิ่มอีกมิติหนึ่งได้ โดยการจัดภาพ
ให้มีทั้งฉากหน้า วัตถุ และฉากหลัง

กรอบภาพ (Framing)

การประกอบภาพด้วยขอบประตู หรือขอบหน้าต่างไว้ในบริเวณขอบของภาพสักสองถึงสี่ด้านก็ช่วยให้ภาพนั้น ๆ ดูไม่โล่งจนเกินไป เป็นเทคนิคที่ช่วยให้จุดสนใจดูเด่นขึ้นและยังเพิ่มมิติให้กับภาพได้

สรุป

มุมมอง ขนาดภาพ และการเคลื่อนไหวมีเหตุการณ์ใช้ที่ต่างกัน แต่ละมุมมองให้ความรู้สึกไม่เหมือนกัน แต่ละขนาดก็เผยแพร่ละเอียดให้คนดูไม่เท่ากัน การเคลื่อนไหวทำให้ภาพเกิดความน่าสนใจ และสื่อความหมายเรื่องราว อารมณ์ได้ดี

การจัดองค์ประกอบของภาพที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ภาพนั้นต้องสื่อความหมาย สวยงามทางสุนทรียศาสตร์ และมีคุณค่า เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกคล้อยตามอารมณ์ที่แสดงออกมาในภาพนั้น